

H.S. 2ND YEAR
PRE-FINAL EXAMINATION, 2024
SUB: LOGIC & PHILOSOPHY

Full marks: 100

Time: 3 hours

1x12=12

1. Give very short answer:

অতি চমু উত্তৰ দিয়াঃ

- a) What is the subject matter of Logic?
তৰ্কবিজ্ঞানৰ আলোচ্য বিষয়বস্তু কি ?
- b) "Logic is a normative science" is it true?
"তৰ্কবিজ্ঞান আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান" কথাষাৰ সত্য নে?
- c) What is the third stage of Hypothesis?
প্ৰকল্পৰ তৃতীয় স্তৰটো কি?
- d) What is the ground of Unscientific Induction?
অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ ভিত্তি কি?
- e) What is the ideal Ethics?
নীতিবিদ্যাৰ আদৰ্শ কি?
- f) Is deductive Inference concerned with Material Truth?
নিগনাসক অনুমানৰ বস্তুগত সত্যতাৰ লগত জড়িত নে?
- g) Who is the profounder of scientific realism?
বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ প্ৰবৰ্তক কোন?
- h) Which principle of elimination forms the basis of method of agreement?
অপসৰণৰ কোনটো সূত্ৰৰ ওপৰত অস্বী পদ্ধতি প্ৰতিষ্ঠিত ?
- i) What is the meaning of the Greek word 'Ethics'?
গ্ৰীক শব্দ 'Ethics'ৰ অৰ্থ কি ?
- j) Give an example of non-moral action.
নৈতিক ক্ৰিয়াৰ এটি উদাহৰণ দিয়া ।
- k) Which Sanskrit root is the word 'Dharma' is derived from?
ধৰ্ম শব্দটো কি সংস্কৃত ধাতুৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে ?
- l) "Religion is morality touched with emotions"- Who said this?
"ধৰ্ম হ'ল আবেগ-স্পৰ্শিত নৈতিকতা"- কথাষাৰ কোনে কৈছিল?

2. Answer the following:

2x12=24

তলৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখাঃ

- a) Give an example of Good Analogy.
সু-সাদৃশ্যানুমানৰ এটি উদাহৰণ দিয়া ।
- b) 'Esse est percepi'- Give the meaning.
'অস্তিত্ব প্ৰত্যক্ষ নিৰ্ভৰ' অৰ্থ কি?
- c) What is the material cause? Give example.
উপাদান কাৰ কি ? এটা উদাহৰণ দিয়া ।
- d) Define Idealism.
ভাৱবাদৰ সংজ্ঞা দিয়া ।
- e) What is 'Vera Cause'?
অস্তিত্বশীল কাৰণ কি ?
- f) State two advantages of simple observation.
নিৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা ।
- g) What is 'Working Hypothesis'?
কাৰ্যকৰী প্ৰকল্প কি?

- h) Give an example of 'Plurality of causes'.
 'নানা কাৰণবাদ'ৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।
- i) What is non voluntary action?
 অনৈচ্ছিক ক্ৰিয়া কাক বোলে?
- j) Write any two criticism of Naïve Realism.
 সৰল বাস্তৱবাদৰ যিকোনো দুটা সমালোচনা লিখা।
- k) What is Scientific Induction?
 বৈজ্ঞানিক আগমন কি?
- l) What is the meaning of 'Intention' in Ethics?
 নীতিবিদ্যাত 'অভিপ্ৰায়'ৰ অৰ্থ কি?

3. Answer the following questions.

4x10=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ কৰা:

- a) State four difference between Induction and Deduction.
 আগমন আৰু নিগমনৰ চাৰিটা পাৰ্থক্য দিয়া।
- b) Write four characteristics of Scientific Realism.
 বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।
- c) Write a short note on Paradox of Induction.
 আগমনৰ বিৰোধাভাসৰ সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা।
- d) State the advantages of Experiment.
 পৰীক্ষণৰ সুবিধাসমূহ উল্লেখ কৰা।
- e) State four difference between Religion and Morality.
 ধৰ্ম আৰু নৈতিকতাৰ মাজত থকা চাৰিটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।
- f) Mention two advantages and disadvantages of method of agreement.
 অঙ্গী পদ্ধতিৰ দুটা সুবিধা আৰু অসুবিধা উল্লেখ কৰা।
- g) Write four characteristics of Unscientific Induction.
 অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।
- h) Write a brief note on Moral Action.
 নৈতিক ক্ৰিয়াৰ সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা।
- i) Write the difference between Scientific and Unscientific Induction.
 বৈজ্ঞানিক আৰু অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ মাজৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।
- j) What is the essence of Berkeley's subjective Idealism?
 বাৰ্কলিৰ আত্মগত ভাৱবাদৰ মূল কথা কি?

4. Answer any four of the following:

6x4=24

তলৰ যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা:

- a) What are the stages of Hypothesis? Explain with examples.
 প্ৰকল্পৰ স্তৰ কেইটা কি? উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা।
- b) What is Purusartha? Explain the different Purusartha.
 পুৰুষাৰ্থ বুলিলে কি বুজা? চাৰি পুৰুষাৰ্থ ব্যাখ্যা কৰা।
- c) Define Scientific Induction and state its characteristics.
 বৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।
- d) What is Naïve Realism? Write down its characteristics.
 সৰল বাস্তৱবাদ কি? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা।
- e) What is voluntary action? Explain its different stages.
 ঐচ্ছিক ক্ৰিয়া কাক বোলে? ইয়াৰ বিভিন্ন স্তৰ ব্যাখ্যা কৰা।
- f) How many methods are accepted by Mill? What are they? Explain.
 মিলে কেইটা পদ্ধতি স্বীকাৰ কৰিছে? সেইবোৰ কি? ব্যাখ্যা কৰা।

*****X*****